

n aangenaam
kelijk zij van
ds. Want als
urd, en tevens
ig beheerscht,
gen, dien Hij
ontsteekt.
gevoelen van
ken.
oordeel over
dat dit onder-
P. D.

Brieven

g en de oppo-
orde, wellicht
veelal samen-
de vrede is
weer begroet
e Uniebestuur

orzitter gege-
waartegen te-
leden der ver-
am werd ge-

node. Er werd
n een toelich-

bestuur van
eks-1947 juist
48 dan eigen-

de toelichting

dat zij diende
g te handha-
leiding gege-
dat het zijn
niet te willen
hillende leden
rpretatie van
oudt het vast
chillende ker-
zijn van ver-

gt: wij blijven
men hen, die
oord interpre-
binden wil,
bestuur der
at het „in het
e opvattingen
it”.

e discussiëren
enkele opvat-
opleggen,
interkerkelijk-
klaring ligt is
de vrijwillige
a alle misver-
de vrede is
belt, dat men
g vond, naar
leven lang te-
ingen niet de
ekelijk terrein
peilijker na te

r het ook wel
uden door den
n het Woord

laring, of ver-
r op zich zelf
merkt: wijze
Net zoolks de
„volk” onge-
bestuur: wilt
vermaak u er
ook doen.

al aardig na-
bestuur buigt
t een praatje

bben wij vol-
moeten weten
it g a n g en
ng.

tuur en oppo-
weg. Dit lijkt
pragmatisme.
pragmatisme
ze voor onzen
leeft het geen
zijn een me-
orieën als een

wam van ver-
gen eigen weg,
d in interker-

kelijkheid te handhaven. Dus zuiver praktisch, als James ook wou wezen. De waarde van iets is de waarheid van iets.

Men kwam elk langs eigen weg, maar wandelde toen niet in den weg des Heeren. Dat is zeker. En zoo kon er ook niets goeds tot stand komen.

Maar nu de doorgang. De een kwam den ander tegen en de laatste vestigia, — dat zijn sporen, zegt de heer P., en niet wat anders — der tegenstanders moest worden „overwonnen”.

Wel — zie nu, Uniegenooten, naar het resultaat: alle onmogelijkheden der voorgelachten zijn overwonnen. Men kan hier een Barthiaanschen term gebruiken en spreken van de onmogelijkheid van het mogelijke en het mogelijke van het onmogelijke.

Men zou het willen uitjuben: wat kan hier niet nog uit groeien?

Hoe het goud uit deze goudmijn op te delven?

Maar — als gezegd — het bestuur dacht, dat de toelichting feitelijk aan de verklaring-Beks niets veranderde. En de oppositie denkt er eigenlijk zelve ook zoo over. Want, dus wordt nu gezegd, wij moeten gebruik maken van het filosofisch begrip der fictie. Of van de Alsob-filosofie van Vaihinger.

Dit wordt in een noot breed en geleerd uitgewerkt. Alles wordt eigenlijk fictie en de fictie wordt verheven zelfs tot grondslag van het Nederlandsche staatsrecht.

Wij doen alsof. Dus wij doen alsof de toelichting door het bestuur anders wordt gezien dan de verklaring. En wij zelve doen niet anders. Wij doen in elk geval niet, alsof wij het over den tekst der toelichting eens zijn. De oppositie schaaft zich er achter met een ondeugend lachje, als zij leest: van nu af aan mag niemand meer lezen wat in den tekst eigenlijk staat.

Maar dat lachje heeft hier geen zin. Puchinger zegt: dat het bestuur wijs zal doen, alsof zij dat lachen niet ziet. Of als het verstandig is, lacht het mee.

Het heeft allicht een strak en ernstig gezicht getrokken, maar naderhand heeft het gelachen, geloof dat maar.

De voorzitter Beks, zoo wordt geconstateerd, kon helaas niet gebracht worden tot een nieuwe verklaring. Hij wilde „zijn gezicht niet verliezen”. Het ging hier, evenals elders, louter om zelfhandhaving.

In een werk over gelaatskunde, die, naar men nu wel zegt, veel meer kan dan astrologie of grafologie, een werk van Bekker Mac Picard, wordt verklaard, dat de schrijver in een menschegezicht een gansche wereld van wonderen heeft ontdekt, die voorheen niemand heeft gezien, en die hij dan beschrijft. Een dier wonderen is, dat het uiterlijk gezicht niet altijd precies uitdrukt wat innerlijk wordt gedacht. De Chinezen wisten dit al vroeg, naar ik meen, en wij konden het op kerkelijk gebied in den laatsten tijd ook wel ondervinden.

Maar die Picard maakt een opmerking, die van waarde is. Hij zegt: geen deel van ons lichaam is zoo ver rugwaarts nabij den afgrond gezet als het gezicht.

Ik dacht daaraan, toen ik de physiognomische opmerkingen van onzen vriend Puchinger las.

Hoe gingen hij en zijn vrienden rugwaarts steeds meer nabij de diepte der nederlaag, waarin zij ten slotte vielen.

Ik kom nu tot den uitgang.

Onze tong, zoo zegt Puchinger, proeft „Irene”, dat is vrede. Hij moge denken aan de Irenischen, van wien Groen zooveel last had. De uitgang: ja, laat ons nu een wacht zetten voor onze lippen. Dat begrijp ik volkomen. Laat de luiken gesloten zijn, als een diepheid. Want na den corridor kwam de fictie, en dan het arcanum, het geheim. Bestuur en oppositie hebben afgesproken, dat er geen twist zoude ontbranden over de vraag, die in dezen strijd gewonnen heeft.

Dat kon het bestuur gevoelig doen. Want dit is voor alle menschen, die even nadenken over het geval, heel duidelijk. Het bestuur behaalde de overwinning. Ten volle.

Zoo goed als de synodale hiërarchie in de revisie-synode de volle overwinning behaalde. Verschil in woorden? Een gekloofd haar, zei prof. Ridderbos. In dit geval moeten wij zelfs trachten de heft nog eens te splitsen.

Het „arcanum” mag niet verbroken worden. Het kan ook niet, zoo wordt verklaard. Zelfs al zou ’n beschonken groepje studenten het arcanum willen schenden, geef hun nog ’n borrel, zoodat hun het spraakvermogen voor bepaalde tijd wordt benomen.

Van den afgang wordt gezegd, dat de toelichting van het bestuur is, en dat er amendementen waren van de oppositie, die aangenomen werden.

Maar ook daarover moet worden gezweigen.

Ik hoorde eens een geestige jonge man, student, lid der vrijgemaakte kerk, zeggen: och, ik blijf in de S.S.R. Ik zie dat verenigingsleven meer als een spel.

Het valt mij op, dat in het verhaal van den heer Puchinger dat spel-element een zoo groote rol speelt; een lustige toon, waarbij men zelfs die opmerking over den borrel boven alle beschonkenheid geneigd is niet zoo ernstig te nemen.

Maar — het ging hier om heel ernstige dingen. Het ging hier om de trouw onzer jonge vrienden aan de belijdenis der kerk van Christus. Zij hadden Zijn eere hoog moeten houden. Zij hadden ten taak de onwaarachtigheid van dit inter-

kerkelijk spel — want daar is het een spel — te doen zien. Ook uit liefde voor hun medestudenten, die zoo verkeerd zien, en die er alleen op uit waren, om de interkerkelijkheid en hun gezicht te bewaren.

Daarom is het niet mogelijk in te gaan op den wensch: honni soit qui mal y pense. Hier moet, wie den Heere gehoorzaam wil zijn, kwaad van zeggen. Want het is niet goed.

Men is er niet van af om ten slotte te verklaren: hier zong ik een lofzang van en op het Carnaval der Fictie, waarin alle Armen van Geest elkander vonden. Het waren daar in Utrecht, bestuur noch oppositie, geen „armen van geest”, die alleen gehoorzaam willen zijn aan den wil van hun Heer en Koning.

Als de heer Puchinger nu zijn artikel eindigt met deze dichtregels:

Na mij geen habbels meer. Knap als je ’t kunt.

Punt. Noodlot, Paukenslag, Finaal. Punt,

dan meen ik hem in ’s Heeren Naam dezen dienst te moeten doen, met hem tot den ernst van het gebeuren terug te roepen.

Wat ons allen kan overkomen en waarvoor God ons allen moge behoeden, is, dat wij Hem ontrouw zouden zijn en blijven.

Met vriendelijke groeten en heilbede, uw toegenegen,

MARNIX.

PERSSCHOUW

Evangeliseeren met de principiele bestrijders.

In „Sneeker kerkbode” haalt ds C. v. d. Waal een stuk aan uit „Getrouw” (Nov. 1948):

Twee jongelieden, de één uit een Hervormd, de ander uit een Gereformeerd gezin, waren bevriend geworden. Zij hadden elkander in de oecumenische beweging ontmoet en kwamen sindsdien herhaaldelijk met elkaar in aanraking. Ook kwamen zij bij elkaar thuis.

De Hervormde jongeman dweept met zijn predikant. Dat was me nog eens een dominee. Die had geen blad voor zijn mond. Hij zei het maar raakweg en rondut. En dan, hij was lid van de Partij van den Arbeid. Die had tenminste op met zijn medemenschen en vooral met de arbeiders.

De Gereformeerde jongeman was het in het eerst heelemaal niet eens met zijn nieuwen vriend, maar, jong als hij was, voelde hij ook wel wat voor vrije dominees en vond hij het toch ook wel mooi, dat die zich buitengewoon voor het volk interesseerden. Hij was trouwens zelf ook niet erg kapitalistisch aangelegd.

De ouders van den Gereformeerden jongeling fronsten wel eens de wenkbrauwen en zuchtten, als beiden zoo aan het redeneeren waren en maakten zich innerlijk wel wat ongerust over hun kind. Maar ze zeiden niet veel. Je moet tegenwoordig zoo voorzichtig zijn met de kinderen. Ze goolen zoo gauw den kop in den wind.

Langzamerhand werden de twee wat vertrouwelijker en vertelde de zoon uit het Hervormde gezin, dat hij, het voorbeeld van zijn dominee volgende, ook maar lid van de Partij van den Arbeid was geworden. Vele jongens uit de oecumenische jeugdorganisatie hadden dit immers ook gedaan en er waren zelfs enkelen bij, die eigenlijk Gereformeerd waren.

Dit laatste vond de Gereformeerde jongeman in het geheel niet mooi. Dat hoorde niet zoo, vond hij. Er waren toch immers Christelijke partijen!

Maar ook in dit opzicht, dank zij den vriendenkring, werden de scherpe puntjes spoedig afgestompt en men kwam overeen, dat per slot van rekening ieder zijn eigen overtuiging moest volgen.

Of te eens mee ging naar de Apollo-Hal? Stel je voor: 5000 jonge menschen in één zaal bij mekaar en zijn dominee uit de Groote Kerk, de socialist, die zou spreken. Neen, het was geen kerk, hij kon gerust meegaan. Ze zongen geen psalmen en er was een muziekcorps. Het zou zeker bevallen. Bovendien, ds. zoo-en-zoo, uit de Gereformeerde Kerk, was ook als een der sprekers aangekondigd. Als die er was, dan kon hij er toch zeker ook wel heengaan.

En hij ging. En zag hoe de roole, Hervormde dominee zeer broederlijk omging en samenwerkte met den dominee van zijn eigen kerk.

Hij keek eens rond en zag velen zijner nieuwe vrienden van het oecumenisch jeugdwerk. Daaronder waren verscheidene, die ook lid van de Partij van den Arbeid geworden waren, evenals zijn vriend.

Na afloop der meeting, onderweg, werd zwaar gediscussieerd. Kerels! We moeten allemaal lid van de Partij van den Arbeid worden. Dan kunnen we nog eens nuttig worden in de maatschappij. Allemaal. En jij ook!

Hij wilde er niet van hooren. Maar hij werd kleinereend aangekeken om zijn kleinzielige tegenwerpingen. Hun argument was: Als zijn eigen dominee, die toch goed Gereformeerd was, er niets op tegen had om met den Partij van den Arbeid-dominee vriendschappelijk samen te werken, dan was het toch zoo erg niet! Anders zou die dat zeker niet doen.

Enkele maanden daarna was de Gereformeerde jongen ook lid van de Partij van den Arbeid. Hij dreef steeds verder af, zoodat zijn geloof tenslotte schipbreuk leed. Droevig voor den jongeman.

Droevig voor zijn ouders.

Droevig ook voor den predikant, die zonder het te willen of te weten, toch een struikelblok geweest was voor den jongeman.

Ds v. d. Waal voegt hieraan toe:

Droevig is het te weten, dat na de sprekerij in de Apollo-Hal de geref. synodale ds. zoo-en-zoo (ds J. Overduin) evangelisatie-pred. voor Amsterdam geworden is. Want daaruit blijkt, dat de kerk van Amsterdam hem geen struikelblok vindt en hem a la Eli niet eens maar aanziet.

Droevig is het, als men taptemelk voor volle melk gaat verkoopen. Welnu, „vriendschappelijk samenwerken met den Partij van den Arbeid-dominee” is knoeien, water bij de melk doen, het evangelie vervalschen en een rood kleurtje geven om het aannemelijk te maken.

Droevig is het, dat als men protesteert, men „kleinzielig” gevonden wordt. Droevig is het, dat zoo het werk van Groen, Kuyper, J. C. Sikkel, Colijn, Jan Schouten, op de flesch gaat, vooral onder de jeugd. Droevig gesteld is ’t met de kerk, die liever de boel bij elkaar houdt en zwijgt als ELI. En die niet, als ELIA, de hedendaagsche kinderen terugroept tot de gereformeerde vaders, Droevig voor een gereformeerde kerk, als haar dienaren de jeugd oproepen te luisteren naar ongereformeerde leiders: Buskes, Barth, Brunner, Droevig... want het oordeel begint bij het huis Gods. Men worde eens wakker en kiez: ELI, valsche rust, geestelijke weerloosheid, of ELIA, kruis, geestelijke weerbaarheid, reformatie!

Terecht is hier ook de naam Schouten genoemd. Ook wat hem van der jeugd aan gepakt en gevormd heeft is niet veilig bij de strooming, die den kansel overlevert aan seculistische uitsluiting en het platform gebruikt voor domme scheldpartijen op seculistische uitsluitingen.

Merkwaardig, hoeveel menschen veroordeelen, wat ze zelf doen. K. S.

De aanklager op het „vredestapje”.

Dr A. de Bondt heeft destijds zich laten gebruiken om den aanval in laatsten aanleg te openen met een formeel aanklachtje, hij met andere Haagse heeren. Het is wel leuk hen weer eens te hooren. Eén hunnor wekt de vrijgemaakten schriftelijk op, wat anderen trouwens ook doen, zich te distancieeren van K. S. Een ander, en dat is dan dr A. de Bondt, beklimt de rostra van de eenigheid. Hij liet zelfs publiceeren. Hier volgt het:

In de Zuiderkerk te Leiden kwamen de Geref. predikanten in het rayon Zuid-Holland-Noord in conferentie bijeen. Als sprekers traden op dr A. de Bondt, Geref. predikant te ’s-Gravenhage-West en ds B. A. Bos, Geref. predikant onderh. art. 31 K.O. te Voorburg, thans legerpredikant in vasten dienst te Groningen. De conferentie deed de volgende uitspraak:

„De conferentie heeft met grote belangstelling kennisgenomen van de uiteenzetting van ds Bos en dr De Bondt, met name over het Genadeverbond. Zowel wat door deze beide predikanten werd gezegd als door wat in de bespreking naar voren werd gebracht, werd de conferentie geleid tot de overtuiging, dat er ten aanzien van het besproken punt zoveel is waarin men één is, en zo weinig, waarin men verschilt, dat naar de mening der conferentie een blijvende breuk — althans op dezen grond — niet gerechtvaardigd is. Zij is verder van oordeel, dat de pogingen om tot hereniging te komen, met kracht gesteund moeten worden en spreekt de hoop uit, dat deze onder Gods zegen tot het gewenste doel mogen leiden.

Als dr A. de Bondt nu ook eens publiceerde wat hij destijds aan de Synode schreef, toen hij opwakte K. S. aan te pakken? De Synode deed hem dezen dienst niet — laat hij zelf alsnog zoo vriendelijk zijn. Wij zien de menschen graag ten voeten uit. Hij kan in ons blad plaats krijgen voor de aanvulling van de Acta zijner uitwerpsynodes.

Overigens zuchten we: worden de menschen nooit wijzer? Vliegen ze altijd weer erin? Daar loopen ze weer achter dr J. Ridderbos aan: ze praten over „HET VERBOND”. Dat doet deze Kamper oudtestamenticus nu ook al jaren. Maar we repeteeren wat al duizendmaal gezegd is: dat verbondstheoretje van A of B of C of X of Y of Z daar kunt U honderd keer over confereeren. Dan bent U nog ver af van de formule van 1942-44-46. En als U die verbondskwestie bekeken hebt, dan zegt Grosheide: ja maar, ik had mijn sacramentstheorie (cand. Schilder). Gaan de heeren dan dáár over confereeren? Ook dan kunner ze jarenlang bezig zijn. Ook dan komen ze weer terecht bij de formule van 42-44-46. En daarna krijgen we nog het kerkbegrip.

En intusschen liggen al die bindingen aan goddelijke waarheden daar nog. Bevestigd tot in 1946. En daarna.

En de brief van dr A. de Bondt: pak aan wie kerkeraden zeggen durft, dat die goddelijke waarheden deels tegenstrijdig, deels onjuist zijn.

Intusschen is „Eenigheid des geloofs” bezig vervangingsformule nummer zooveel in elkaar te draaien. Weer afgaan van de werkelijkheid. Vlucht uit de feiten. Peur de vivre. K. S.

KERKNIEUWS

Beroepen te:
Rozenburg, Cand. H. Eenhoorn te Rotterdam.
De Bilt-Maartensdijk, (2e maal) M. A. J. v. Putten te Twijzel (Fr.).

Aangenomen naar:
Bedum, G. Spijker te Urk (verb. ber.).
Den Hulst-Nieuwleusen, Cand. H. Scholte te Assen.
Delfzijl, R. K. Wigboldus te Stadskanaal.

Bedankt voor:
Sauwerd, Glanerbrug, Minnertaga, Oude Bildtzijl, Loenen a. d. Vecht, Cand. H. Scholte te Assen.

— Ds R. KOOLSTRA is van Almelo verhuist naar Rotterdam-Zuid: Lange Hilleweg 176a, Tel. 74694, Postb. 451728.